

РЕЦЕНЗИЯ

от Проф. Д-р Красимира Кисьова, д.м.н.

Относно конкурс обнародван в ДВ бр.28/28.03.2023 г. за заемане на академична длъжност „ Професор“, в област висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.1 „Медицина“ и специалност „Пневмология и фтизиатрия“ към Факултет Медицина, Катедра/УС Първа Катедра по Вътрешни болести; УС Белодробни болести и алергология, Клиника „Белодробни болести“ в УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД-Варна

Рецензията е изготвена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински Университет – Варна.

С решение на научното жури до конкурса е допусната доц. д-р Диана Петкова Господинова-Вълкова, д.м.

Доц. д-р Диана Петкова е родена гр. Нови пазар през 1965 г. Завършила е Първа езикова гимназия-гр. Варна с преподаване на английски и немски език със златен медал, след което и МУ Варна-като първенец на випуска. Последователно работи като лекар в гр. Шумен и Провадия, а от 1994г. е избрана за асистент в клиниката по „Пулмология и фтизиатрия към К-ра Вътрешни болести“, последователно старши и главен асистент , а от 2004 г. е гл. асистент – началник сектор „Медицина на съня.“ Придобила е специалност Вътрешни болести и Пулмология.

Научно –образователна степен д.м.

Под нейно ръководство има 6 докторанти, един от които успешно е защитил дисертационен труд.

Ръководител на научни проекти – 5 с участието на други колеги от други специалности на вътрешните болести. Има участие в международни проекти. Толкова са многобройни, че би следвало да напише паралелна рецензия, има редица специализации в Швейцария, по -важни от които са :

- Сертификат ВСД, курс социална медицина и здравен мениджмънт
- Одитор по мениджмънт на качеството EFQM, който тя въведе в МБАЛ “Св.Марина“ и МУ Варна
- Диплом ВСД.

Владее немски, английски и руски език. Компютърна грамотност: Word, Excel, Power Point.

В настоящият конкурс доц. Петкова участва с 48 пълнотекстови публикации, от които самостоятелни - 6; 10 на първо и 9 на второ място и останалите на трето или последващо място. Аз съм сигурна, че това не са всички публикации, но авторката е решила, че с тези е покрила минималните критерии за получаване академичната длъжност „**Професор**“ (повече от 50% публикациите са самостоятелни или на първо и второ място).

Участие в международни форуми -. 18. IF 86.24 от представените публикации.

Учебна натовареност 2 – 3 пъти по-вече от изискуемите 99 часа.

Направленията, в които могат да се обединят научните трудове и публикации обхващат почти целия спектър на белодробната патология:

Дихателни нарушения по време на сън.

За първи път в България е използвана делегираната скала за сънливост – Epworth Sleepiness Scale. Разработени са високи оценъчни критерии: Връзката между ДНВС при изследването на различни и вариабилни фактори, характеризиращи васкуларната съдова резистентност, Ехо КГ и рисковите пациенти за кардио-васкуларна резистентност. Оценено е качеството на живот (SF 36). За първи път у нас се осъществява проучване за нарушение на сексуалността при пациенти с ДНВС. Стартираният проект проучва някои показатели за сърдечно-съдовата резистентност и биомаркери при нарушение на дишането по време на сън. Определян е тотален и свободен тестостерон в серум и слюнка при пациенти с OSA. Извършено е проспективно изследване на пациенти с дихателни нарушения по време на сън с оглед определяне на сърдечно-съдов риск. От мулти-дисциплинарен екип е публикуван Национален консенсус за диагностика и лечение; проведено е пилотно проучване за изследване на коронарния калциев скор, като маркер за наличие на коронарна атеросклероза; осъществено е проучване на циркадността, коритизолов ритъм в период на ремисия при пациенти със шизофрения. Проучени са вариабилни на фона на провеждано лечение с CPAP в домашни условия, което реално оценява дългосрочната ефективност на неинвазивната вентилация.

Освен това са извършени проучвания и детайлизиране на нарушенията по време на сън и тяхното лечение (***първи значим принос***) с научно приложения характер.

Следващо голямо постижение на доц. Петкова е посветено на **домашната кислородотерапия** в една монография, която може да служи, като учебно ръководство за всички пулмолози. „Домашната

кислородотерапия (conditio sine qua non)“ , в което са намерили приложение индикациите, контраиндикациите, международните гайдлайни, модели и системи за домашно кислородолечение, както и всички апарати и интерфейси, съвети за пациентите, поставени на домашно кислородолечение. Представен е и българският опит в лицето на въведеният модел за домашно кислородолечение.

Това е вторият значим научно-приложен принос на д-р Петкова.

Доц. Петкова, която се отличава с търсене на редки заболявания (тъй наречените „ниши“), изследва:

Първична белодробна хипертония (РАН) и провежда за първи път у нас таргетно лечение на пациенти с идиопатична РАН .

Белодробната тромбоемблия –БТЕ – с епидемиологични данни, съвременни методи за диагноза и лечение, Посттромбоемболична пулмонална тромбоемболия (СТЕРН).

Направени са изследвания, които могат да очертаят клиничните характеристики и проблемите, свързани с диагностицирането и лечението на болните с белодробна съдова патология.

Следващи публикации намесвайки се във важни имунологични реакции; биологичната терапия

-Идиопатична белодробна фиброза – малък опит, който наред с коментар, относно клиничната изява, методите на диагноза допринася за изграждане на националния консенсус

-Следващите публикации включват известни заболявания: ХОББ - обструктивен синдром, различни по тежест – ХОББ и астма. Направен е анализ на грижите: пулмолозите проследяват по-тежки случаи на пациенти с ХОББ. Установено е , че предимно мъже пушачи, имащи влошена белодробна функция използват повече перорални кортикостероиди. Застъпен е и проблемът астма в амбулаторни условия (в рамките на национално проучване), което показва висок процент на заболяване от астма. Тютюнопушенето и особено артериалната хипертония се оказват важни фактори, допринасящи за екзацербации. Коментират се различни съвременни лечения с напр. с Фостер. Данните от проучване на болните с тежка ХОББ показват увеличение на средния обем в FE01 и ФВК, добро повлияване на симптомите и изместване на дела на пациентите от категория С и D към АВ.

-Характеристики на пациентите с тежка астма в първичната и вторичната медицинска помощ, считани за подходящи за биологична терапия – българско проучване RECOGNIZE, която откри нова ера при лечение на астма, подчертавайки важноста на характеризирани на пациенти с клинични индикации за приложение на медикаменти.

-Муколитици .

Пневмония придобита в обществото – (ППО), имуносупресирани пациенти и целесъобразност на препоръките за емпирично лечение.

Следващо направление в научното дирене на доц. д-р Петкова е КОВИД 19 – клинична характеристика – лечение на белодробни прояви. Обобщават се данни за преминалите за лечение пациенти с КОВИД в Клиниката по Гръдна хирургия КОВИД и ИРО. В публикациите и съобщенията се представят тежки случаи в на КОВИД пациенти с белодробна кавитация и трансплантирани с КОВИД 19 пневмония. Съобщават се данни и от обдукционни протоколи.

Част от статиите обобщават и дават научните познания към момента и данни за методологична насока за поведение и подход за диагноза и лечение.

Доц. Петкова има интерес не само към историята на медицината, която е отразена в биографичната справка . Монографията, посветена на Лудвиг ван Бетховен (патография на гения) е насочена към всички читатели и коментира медицински записи и исторически факти относно заболяванията на великия композитор. Доц. Петкова има интерес към други велики личности и най общо в областта на историята на медицината .

Инициатор и основател на Българска белодробна лига – Варна, в рамките на международен проект с белодробна лига St.Galen – Швейцария.

БЕЛОДРОБНА ЛИГА Варна, предлага и осъществява обезпечаване, поддръжка, контрол и наблюдение при използване на апарати, подпомагащи домашното лечение .Осъществява курсове по респираторна палиация.

Като член на УС на БД и ББ 2012 -2023 и в качеството си на председател на БДББ активно участва в организирането и провеждането на национални събития с международно участие с лектори от Германия, Швейцария, Великобритания, Австрия, Италия, Канада, САЩ, Япония,. Организира и курсове за млади пулмолози с различна тематика.

Приноси:

1. В България в научно приложната област на медицина на съня, **различните аспекти на дихателните нарушения по време на сън.**
2. **Домашната кислородотерапия.**
3. **Диагнозата и лечението пациенти с пулмонална хипертония** (СТЕРН) са относително нови по отношение на световния опит. За България - относно световната наука и практика имат потвърдителен характер.

4. Иницираните и осъществени национални проучвания в областта на бронхообструктивните заболявания са едни от първите национални проекти, събрали данни от извънболничната и болнична помощ, относно клиничната характеристика, тежестта на заболяването, лечението и управлението на екзацербациите при тази група пациенти, което дава възможност за сравнение и търсене на потенциал за бъдещо оптимизиране на стратегиите за диагноза и лечение в национален план, но това не е всичко.

Доц. д-р Петкова е един знаещ лекар и учен, търсец нови предизвикателства и все още малко разработени в България „ниши“ в областта на пулмологията. Тя е способна да работи както в интердисциплинарни, така и в международни екипи, включително и с нови маркери, детайлизиращи болестта.

Заклучение:

Израстнала пред очите ми, (но ученикът трябва да задмине учителя си) с нейните безспорни и лидерски качества, и възможностите на съвременните технологии, тя може да стигне много далеч. Гордея се да я нарека „моя възпитаничка и последователка“. Бях нарекла някога „белия дроб terra cognita et incognita“. Пожелавам на доц. д-р. Диана Петкова да продължава по пътя на terra incognita, и да покрива критериите, изискуеми от от закона за ВО за развитие на АС на Република България и МУ-Варна.

Препоръчвам убедено на уважаемите членове на научното жури, да се присъди на доц. Петкова д.м. академичната длъжност (звание) „професор“.

РЕЦЕНЗЕНТ:

(Проф.д-р Красимира Кисьова, д.м.н)